

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 77.433 van 7 december 1998

A. 58.526/XIII-453

A. 69.968/XIII-610

In zake : 1. de naamloze vennootschap
M. MOUREAU,
2. de naamloze vennootschap
"Compagnie immobilière de
financement", afgekort als
"CIMOFIN",

die woonplaats hebben gekozen bij
Mr. Lucien SIMONT,
advocaat bij het Hof van Cassatie,
en Mr. Monique KESTEMONT-SOUMERYN,
advocaat,
Henri Wafelaertsstraat 47-51
1060 Brussel,

tegen :

het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest, vertegenwoordigd door
zijn Regering,

dat woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jean-Paul LAGASSE, advocaat,
Jamblinne de Meuxplein 41
1030 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER,

Gezien het op 20 juni 1994 ingediende
verzoekschrift, waarbij de naamloze vennootschap
M. MOUREAU en de naamloze vennootschap "Compagnie
immobilière de financement", afgekort als "CIMOFIN", de
nietigverklaring vorderen van "enerzijds, het besluit
(met inbegrip van de bijlagen) d.d. 23 december 1993 van
de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot het in gang
zetten van de procedure waarbij alle gebouwen gelegen

Trierstraat 53, 55 en 57 te 1040 Brussel als een geheel worden beschermd, en anderzijds, voor zover nodig, (van de) twee brieven d.d. 19 april 1994 waarbij dat besluit ter kennis van de verzoekende partijen is gebracht" (A. 58.526/XIII-453);

Gezien het op 22 juli 1996 ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekende partijen de nietigverklaring vorderen van "het besluit d.d. 4 april 1996 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering waarbij de straatgevels en de bedaking van de gebouwen gelegen Trierstraat 53, en 55-57 te Brussel als een geheel worden beschermd, met inbegrip van de bijlagen, namelijk het advies dat op 30 november 1995 is uitgebracht door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, de beschrijving van de bestreden gebouwen en het plan waarop de gezamenlijke beschermde gebouwen en de vrijwaringszone ervan zijn afgebakend" (A. 69.968/XIII-610);

Gelet op arrest nr. 48.690 van 29 juli 1994, waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden handeling in de zaak A. 58.526/XIII-453 wordt afgewezen;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer QUINTIN, eerste auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikkingen van 28 april 1998, waarbij de neerlegging van de dossiers en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikkingen van 9 oktober 1998, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaken voorkomen op de terechtzitting van 12 november 1998;

Gehoord het verslag van de Mevr. GEHLEN, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. M. KESTEMONT-SOUMERYN, advocaat, die voor de verzoekende partijen verschijnt, en van Mr. J.-P. LAGASSE, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de beroepen gericht zijn tegen de handelingen die de verschillende stappen vormen van eenzelfde beschermingsprocedure; dat de twee zaken verknocht zijn en dat ze in het belang van een goede rechtsbedeling samengevoegd dienen te worden;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van de zaak :

1. De naamloze vennootschap M. MOUREAU, waarvan het hoofdkantoor gevestigd is te (1040) Brussel, Trierstraat 53, is eigenaar van het gebouw gelegen op de nummers 55 en 57 van diezelfde straat. Ze huurt het aangrenzende gebouw, Trierstraat 53, waarvan de naamloze vennootschap "Compagnie immobilière de financement", afgekort als "CIMOFIN", met hoofdkantoor op de

Ninoofsesteenweg 363 te (1080) Brussel, de blote eigendom heeft en Marcel MOUREAU vruchtgebruiker is.

Tot 31 december 1995 werd het gebouw gelegen Trierstraat 55-57 tevens gedeeltelijk door de notarissen HERINCKX en TAYMANS bewoond.

2. Op 26 juni 1992 vragen de N.V. M. MOUREAU en de N.V. CIMOFIN een stedenbouwkundig attest nr. 2 aan voor een project tot sloping van de gebouwen gelegen Trierstraat 53-57 en Jacques de Lalaingstraat 23-27 met het oog op de vervanging van die gebouwen door een kantoorgebouw.

Op 2 juli 1993 wordt die aanvraag geweigerd door de gemachtigde ambtenaar en vervolgens, op 25 oktober 1993, door het stedenbouwkundig college; bij een besluit van 10 maart 1994 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering wordt het beroep van de aanvragers verworpen.

3. Op 23 december 1993 vaardigt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering een besluit uit waarbij toestemming wordt verleend voor het in gang zetten van de procedure voor de bescherming van alle gebouwen gelegen Trierstraat 53 en 55-57.

Dat besluit, dat het onderwerp is van het eerste beroep (A. 58.526/XIII-453), luidt als volgt :

" (...)

Artikel 2. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 18 1ste § van de ordonnantie van 4 maart 1993 betreffende het behoud van het onroerende erfgoed wordt de toelating verleend tot opening van de procedure tot bescherming als geheel, omwille van haar historische en artistieke waarde zoals nader bepaald in de nota in bijlage van dit besluit, van de totaliteit der gebouwen gelegen Trierstraat 53, 55-57 te Brussel, bekend ten kadaster te Brussel, 5de afdeling, sectie

E, 7de blad, percelen nrs 272 L7, 217 R2, 217 Y2 en 217 Z2.

Artikel 3. De vrijwaringszone van het hierboven beschreven geheel is begrensd zoals aangeduid op het plan als bijlage aan het besluit tot de gevels van de gebouwen die dit geheel aan beide zijden rechtstreeks begrenzen en zich bevinden op enerzijds de Trierstraat en anderzijds de Jacques de Lalaingstraat, bekend ten kadaster te Brussel respectievelijk, 5de afdeling, sectie E, 7de blad, percelen nrs 272 R7 en 217 C2".

Bij het besluit van 23 december 1993 gaan als bijlage een voorstel tot bescherming alsook een afbakening van het geheel en van de vrijwaringszone. Het voorstel tot bescherming bevat een "beknopte beschrijving" van de gebouwen en zet als volgt het belang uiteen van het monument volgens de criteria bepaald in artikel 2, 1°, van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed :

" Deze bijna hedendaagse herenhuizen, zijn niet identiek maar illustreren op treffende wijze de klassiek-eclectische architectuur van de wijk. Daardoor hebben ze een onmiskenbare artistieke waarde. Het gebouw op het nummer 55-57 heeft bovendien nog een bijkomende waarde door de wijze waarop de hoek afgewerkt is. Daar moet nog aan toegevoegd worden dat dit hoekgeheel, één van de laatste van de wijk om te getuigen van de oorspronkelijke indeling, op historisch vlak tevens van belang is omdat het verwijst naar de oorspronkelijke stedenbouw van de Leopoldswijk".

Het genoemde besluit is op 21 april 1994 ter kennis gebracht van de N.V. M. MOUREAU en de N.V. CIMOFIN en is op 21 juni 1994 bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

4. Op 6 mei 1994 brengt het college van burgemeester en schepenen van de stad Brussel een gunstig advies uit met betrekking tot de bescherming voor zover zulks geen onkosten met zich meebrengt voor de stad.

5. Bij een brief van 3 juni 1994 maken de N.V. M. MOUREAU en de N.V. CIMOFIN kenbaar welke

bedenkingen ze hebben bij het besluit van 23 december 1993. In de eerste plaats zijn ze van oordeel dat de bescherming van de betrokken gebouwen volkomen af te raden valt, aangezien men redelijkerwijze kan vrezen voor de stabiliteit van die gebouwen gezien de opeenvolgende ontgrondingen en verzakkingen. Bovendien zou het besluit van 23 december 1993 op zijn minst twee onwettigheden bevatten : de ontoereikendheid, ondeugdelijkheid en onjuistheid van de motieven en de ontstentenis van een nauwkeurige omschrijving van de concrete gevolgen. Bovendien zou de wil tot bescherming in strijd zijn met het standpunt dat de gewestregering net tevoren heeft ingenomen bij het ontwerp van gewestelijk ontwikkelingsplan.

Bij deze brief gaat als bijlage het verslag van de architecten Paul en Martine MIGNOT met betrekking tot de staat van de gebouwen waarop het besluit van 23 december 1993 betrekking heeft. In dat verslag staan de volgende conclusies :

" 1. Wegens het ernstige gevaar voor grondverzakking en instorting van de gebouwen, zou iedere beslissing tot gehele of gedeeltelijke bescherming van de betrokken goederen pas genomen mogen worden na een grondig onderzoek van :

- de staat van de ondergrond en van de funderingen,
- de redelijke technische middelen die aangewend moeten worden om ervoor te zorgen dat de bouwwerken die op dat terrein uitgevoerd kunnen worden, stabiel zijn.

2. Bij een eventuele bescherming moet, nadat een diepgaandere historische en architecturale studie is uitgewerkt, bepaald worden welke delen bewaard zouden kunnen worden in het kader van een hedendaags architecturaal project, in harmonie met de omgeving van de wijk.

Bij dat project moet rekening worden gehouden met de voortzetting en de ontwikkeling van de huidige tertiaire activiteiten, overeenkomstig de voorschriften van het GewOP."

6. Op 12 juli 1994 brengt de dienst monumenten en landschappen een bezoek aan de plaats, na kennisgenomen te hebben van het verslag van de architecten Paul en Martine MIGNOT over de betrokken gebouwen. Na dat bezoek stelt ingenieur A. LOITS een verslag op waarin hij onder meer besluit dat de staat van de ondergrond en van de funderingen grondig moet worden onderzocht : "In die studie zou bepaald moeten worden wat de oorzaak is van de problemen en in hoeverre ze een reëel gevaar vormen, alsook welke middelen moeten worden aangewend om ervoor te zorgen dat er geen instortingsgevaar meer is voor de gebouwen".

7. Op 14 oktober 1994 stelt ingenieur COPPENS, op verzoek van de N.V. M. MOUREAU en de N.V. CIMOFIN, een verslag op waarin hij wijst op de instabiliteit van de funderingen van de kwestieuze gebouwen.

8. Op 13 december 1994 maant de advocaat van die vennootschappen de Brusselse Hoofdstedelijke Regering aan haar besluit van 23 december 1993 in te trekken, waarbij hij verwijst naar dat verslag.

9. Als antwoord op dat verzoek gelast het Gewest burgerlijk bouwkundig ingenieur Michel BINARD verslag uit te brengen over de staat van de kwestieuze gebouwen. Op 5 mei 1995 wordt aan alle betrokkenen het expertiseverslag meegedeeld. In de besluiten van dat verslag staat onder meer het volgende te lezen :

" (...)

5.5. - Ingeval de woningen in de huidige staat behouden zouden blijven, zou de instandhouding ervan op termijn niet volledig gewaarborgd kunnen worden, gezien enerzijds de zwakke draagkracht en de vervormbaarheid van de grondlagen waarop ze gebouwd zijn, en anderzijds het gevaar dat voortvloeit uit de opeenvolgende ontgrondingen boven en eventueel onder de funderingslaag van de bouwputten.

(...)

5.7. - Het gebruik van boringsmethoden voor het aanbrengen van funderingspalen die meer aangepast zijn aan de aard van het terrein en aan de last die gedragen moet worden, zou de sloping van het grootste deel van die gebouwen noodzakelijk maken. Er zou ten hoogste gedacht kunnen worden aan het behoud van de gevels met behulp van nieuwe, aangepaste en wellicht erg dure funderingswerkzaamheden".

10. Op 31 juli 1995 herhaalt de advocaat van de N.V.'s M. MOUREAU en CIMOFIN zijn aanmaning om het besluit van 23 december 1993 in te trekken, en voert daarbij het verslag van Michel BINARD aan.

11. Op 30 november 1995 schrijven de ondervoorzitter en de adjunct-secretaris van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het volgende aan de voorzitter van de gewestregering :

" Overeenkomstig de bepalingen van artikel 21, § 2, van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, en nadat we tijdens onze vergadering van 22 november 1995 de documenten hebben onderzocht die het resultaat zijn van het voorafgaande onderzoek met betrekking tot een eventuele bescherming als monument van het bovengenoemde goed, delen wij u het volgende mee.

Op 6 mei 1994 heeft de stad Brussel een gunstig advies uitgebracht ten aanzien van de bescherming. De eigenaar heeft daarentegen de volgende bezwaren geformuleerd met betrekking tot de bescherming van het goed in zijn geheel. Hij voert aan dat de gebouwen door de instabiliteit ervan instortingsgevaar zouden opleveren. De conclusies van het verslag van de expert van het Gewest lijken evenwel alle vrees voor onmiddellijk instortingsgevaar weg te nemen, aangezien het mogelijk zou zijn eventuele ontgrondingen in de kelders te voorkomen. Onze Commissie sluit zich aan bij dat verslag en is van oordeel dat die technische problemen de waarde van de gebouwen niet ter discussie stellen.

De eigenaars voeren ook een kennelijk gebrek aan motivering van de bescherming aan, aangezien het besluit tot het in gang zetten van een onderzoek met betrekking tot de gezamenlijke goederen uitsluitend

gebaseerd is op de beschrijving van de straatgevels van de gebouwen. Bijgevolg stelt onze Commissie voor de procedure over te doen opdat de motiveringen meer overeenstemmen met het voorstel tot bescherming. Na een plaatsbezoek op 11 juli 1994 stelt ze voor dat de belangrijkste delen van de bovengenoemde gebouwen als monument zouden worden beschermd, dat wil zeggen :

- de gevels en de bedaking van de huizen, met inbegrip van het gebinte;
- het volledige trappenhuis, de gelijkvloerse verdieping met overdekte doorgang en de eerste verdieping van nr. 53;
- de gevel en de bedaking van het koetshuis achter het huis nr. 53, met inbegrip van het gebinte.

Die huizen zijn de laatste overblijfselen van de Leopoldswijk en zijn de moeite waard om beschermd te worden gezien hun artistieke en historische waarde, die is aangetoond in de motivering gevoegd bij het besluit d.d. 23 december 1993 waarmee de beschermingsprocedure in gang wordt gezet. Onze Commissie vraagt tevens, krachtens artikel 18, § 1, van de ordonnantie van 4 maart 1993, dat de omvang van de vrijwaringszone wordt herzien".

12. Op 4 april 1996 plaatst de Brusselse Hoofdstedelijke Regering alle straatgevels en de bedaking van de gebouwen gelegen Trierstraat 53 en 55-57 als geheel op de monumentenlijst wegens hun historische en artistieke waarde.

Dat besluit, dat het onderwerp is van het tweede beroep tot nietigverklaring (A.69.968/XIII-610), luidt als volgt :

" De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikelen 22 en 23;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 december 1993 houdende opening van de procedure tot bescherming als geheel van de totaliteit der gebouwen gelegen Trierstraat 53 en 55-57 te Brussel;

Gelet op het advies van het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Brussel uitgebracht op 6 mei 1994;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht op 22 november 1995;

Overwegende dat de eigenaars hun aanmerkingen op 3 juni 1994 ter kennis hebben gegeven en dat deze als volgt samengevat kunnen worden :

- de beschermingmaatregel is ongelegen en zelfs gevaarlijk.
- ontoereikendheid en onjuistheid van de motivering van het besluit houdende opening van de procedure tot bescherming.
- afwezigheid van een definitie van de concrete draagwijdte van de bescherming.
- tegenspraak tussen het besluit houdende opening van de procedure tot bescherming en het ontwerp van gewestelijk ontwikkelingsplan.

Overwegende dat deze opmerkingen als volgt kunnen tegemoetgekomen worden :

- de panden, die nog gedeeltelijk bezet worden door de eigenaars, vertonen geen enkel onmiddellijk instortingsgevaar.
- hoewel andere delen der gebouwen merkwaardig zijn, wordt de omvang van de bescherming beperkt tot die delen die gemotiveerd zijn in het besluit houdende opening van de procedure tot bescherming.
- de gevolgen van de instelling van een procedure tot bescherming en de beperkingen aangebracht aan het eigendomsrecht zijn vastgesteld in artikelen 26 tot 30 van de ordonnantie van 4 maart 1993.
- krachtens artikel 45 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, zijn de gevolgen en verplichtingen van deze ordonnantie en van een andere wettekst beide van toepassing op een goed dat behoort tot het onroerende erfgoed.

Op voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

BESLUIT :

Artikel 1. - Worden beschermd als geheel de straatgevels en de bedaking van de gebouwen gelegen Trierstraat, 53 en 55-57 te Brussel, bekend ten kadaster te Brussel, 5de afdeling, sectie E, 7de blad, percelen nrs 272 L7, 217 Y2 en 217 Z2, wegens hun historische en artistieke waarde, zoals nader bepaald in bijlage I gevoegd bij dit besluit.

De afbakening van het geheel wordt aangeduid op het plan gevoegd in bijlage II bij dit besluit.

Art. 2. - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde geheel wordt afgebakend, op het plan gevoegd in bijlage II bij dit besluit, door de gevels van de gebouwen die aan beide zijden rechtstreeks grenzen aan het geheel en die zich enerzijds in de Trierstraat bevinden en anderzijds in de de Lalaingstraat, bekend ten kadaster te Brussel, 5de afdeling, sectie E, 7de blad, percelen nrs 272 R7 en 217 C2.

Art. 3. - De Minister tot wiens bevoegdheid Monumenten en Landschappen behoort, is belast met de uitvoering van dit besluit".

Bij het besluit van 4 april 1996 zijn een afbakening van het geheel en van de vrijwaringszone alsook het voorstel tot bescherming gevoegd.

Op 23 mei 1996 wordt het besluit ter kennis gebracht van de N.V.'s M. MOUREAU en CIMOFIN.

Het besluit wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 27 juli 1996 en op 24 mei 1996 overgeschreven op het kantoor van hypotheekbewaring; op de kant van de overschrijving is melding gemaakt van het annulatieberoep;

Overwegende dat de verzoekende partijen een enkele laatste memorie hebben ingediend met vermelding van de twee zaken in de referte;

Overwegende dat de verwerende partij een laatste memorie heeft ingediend in zaak A.69.968/XIII-610; dat ze daarin aanvoert dat de beide zaken in dat

stadium van de procedure nog niet samengevoegd waren en dat de laatste memorie van de verzoekende partijen alleen betrekking kon hebben op het voornoemde beroep, aangezien ze haar in het kader van dat beroep ter kennis is gebracht;

Overwegende dat de verzoekende partijen zich vergist hebben toen ze de twee zaken als samengevoegde zaken hebben voorgesteld, terwijl er nog geen enkele beschikking tot samenvoeging was en het verslag, dat betrekking heeft op de twee zaken, die samenvoeging alleen voorstelde; dat de laatste memorie van de verzoekende partijen evenwel ondubbelzinnig betrekking heeft op de twee zaken en hieruit de bedoeling blijkt de twee gedingen voort te zetten; dat de betrokken laatste memorie aan de verwerende partij ter kennis gebracht is; dat het weren uit de debatten van de laatste memorie van de verzoekende partijen, voor zover deze betrekking heeft op zaak A.58.526/XIII-453, in die omstandigheden van een overdreven formalisme zou getuigen;

Beroep A.58.526/XIII-453

Overwegende dat de verzoekende partijen de nietigverklaring vorderen van "enerzijds, het besluit (met inbegrip van de bijlagen) d.d. 23 december 1993 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot het in gang zetten van de procedure waarbij alle gebouwen gelegen Trierstraat 53, 55 en 57 te 1040 Brussel als een geheel worden beschermd, en anderzijds, voor zover nodig, (van de) twee brieven d.d. 19 april 1994 waarbij dat besluit ter kennis van de verzoekende partijen is gebracht";

Overwegende dat de kennisgeving van een administratieve beslissing in principe geen handeling is waartegen beroep kan worden ingesteld; dat er in het onderhavige geval geen enkel gegeven is dat wettigt dat

van dat beginsel wordt afgeweken; dat het verzoekschrift niet ontvankelijk is voor zover hiermee "voor zover nodig" de nietigverklaring wordt gevorderd van de brieven d.d. 19 april 1994 waarbij het besluit ter kennis is gebracht;

Overwegende dat de verzoekende partijen een eerste middel ontleen "aan de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van het beginsel van de inhoudelijke motivering van de bestuurshandelingen, en van het beginsel "audi et alteram partem", aan de schending van de substantiële vormvereisten en aan machtsoverschrijding"; dat ze aanklagen dat met de bestreden handeling, zonder dat de toedracht van de zaak specifiek is onderzocht, de toestemming wordt verleend "voor het in gang zetten van een procedure voor de bescherming van de drie kwestieuze gebouwen als geheel" en aanvoeren dat die beslissing hun ter kennis is gebracht "door het citeren van het bepaalde van artikel 27, §§ 1 en 2 van de (ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed), dat hun onder meer verbiedt hun woningen volledig of gedeeltelijk te slopen"; dat ze in een eerste onderdeel aanvoeren dat het beginsel betreffende de inhoudelijke motivering "vereist dat de administratieve overheid die over een discretionaire beoordelingsbevoegdheid beschikt een volledig, concreet en specifiek onderzoek verricht van de zaak die bij haar aanhangig is gemaakt alvorens een beslissing te nemen, en dat ze bij de uitoefening van die beoordelingsbevoegdheid geen kennelijke beoordelingsfout maakt" en voorts stellen dat dezelfde verplichting voortvloeit uit de wet van 29 juli 1991, waarbij een afdoende motivering wordt opgelegd; dat de verzoekende partijen ter staving van dat onderdeel van het middel uiteenzetten dat er in de loop van de laatste jaren tekenen zijn geweest die wezen op de instabiliteit

van de gronden en dat, indien er zich opnieuw een ontgronding zou voordoen onder een steunmuur, sloping noodzakelijk zou zijn maar "niet meer uitgevoerd zou kunnen worden of in ieder geval veel vertraging zou oplopen", gelet op het bepaalde van de artikelen 27, §§ 1 en 8, en 28 van de ordonnantie van 4 maart 1993, zodat de veiligheid van diegenen die de gebouwen bewonen of van de voorbijgangers in het gedrang zou komen; dat de verzoekende partijen in het tweede onderdeel van het middel aanvoeren dat het in gang zetten van een procedure tot bescherming een maatregel is die de rechten van de betrokken eigenaars ernstig aantast, zodat de verwerende partij volgens het beginsel "audi et alteram partem" hun advies moest inwinnen alvorens die procedure in gang te zetten, of op zijn minst bij hen had moeten informeren naar de staat van hun gebouwen; dat ze in hun laatste memorie benadrukken dat het bezwaarrecht waarin artikel 20 van de ordonnantie van 4 maart 1993 voorziet "niet tot gevolg heeft dat de overheid wordt vrijgesteld van haar zorgvuldigheidsplicht of van haar verplichting om, voordat ze een ernstige maatregel neemt ten aanzien van iemand of van diens goederen, de betrokkene moet horen";

Overwegende dat de bescherming van goederen die tot het onroerend erfgoed behoren geregeld wordt door de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, en wel in twee fasen, waarbij de eerste fase bestaat in het besluit waarbij de beschermingsprocedure in gang wordt gezet; dat de aldus in gang gezette procedure de eigenaars van de betrokken goederen de mogelijkheid biedt hun opmerkingen met betrekking tot de voorgenomen bescherming te doen gelden en de bevoegde overheid de verplichting oplegt het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk gewest in te winnen, alsook dat van het college van burgemeester

en schepenen van de gemeente waar het goed gelegen is; dat zelfs indien het in gang zetten van de beschermingsprocedure dezelfde gevolgen met zich meebrengt als de bescherming, zulks maar voor een beperkte duur is; dat het besluit waarbij de beschermingsprocedure in gang wordt gezet weliswaar moet steunen op gronden die verband houden met de historische, archeologische, artistieke, esthetische, wetenschappelijke, sociale, technische of folkloristische waarde van het monument of van een landschap waarvan de bescherming in het vooruitzicht is gesteld, en het gevolg moet zijn van een concreet onderzoek van de gegevens die die waarde staven; dat het in dat stadium evenwel niet vereist is dat een volledig onderzoek is verricht van alle technische gegevens die het betrokken goed zouden kunnen kenmerken; dat de opmerkingen en adviezen waarin de procedure voorziet immers tot doel hebben dat de bevoegde overheid daarover meer informatie krijgt; dat in het onderhavige geval bij het besluit waarmee de beschermingsprocedure in gang wordt gezet een bijlage is gevoegd met als titel "voorstel tot bescherming", die een beknopte beschrijving bevat van de goederen en waarin staat welk belang ze hebben volgens de criteria bepaald in artikel 2, 1°, van de ordonnantie van 4 maart 1993; dat uit de lezing van dat voorstel blijkt dat een concreet onderzoek is verricht van de betrokken gebouwen, een onderzoek dat in dat stadium van het in gang zetten van de procedure voldoende is; dat de bestreden handeling aldus zowel voldoet aan het vereiste van de formele motivering opgelegd bij de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, als aan de verplichting van inhoudelijke motivering; dat in het verslag dat op 3 juni 1994 is opgesteld door de architecten MIGNOT, gewezen wordt op het gevaar van bodemverzakkingen en instorting van de gebouwen; dat de inhoud ervan evenwel niet de mogelijkheid van een bescherming uitsluit, maar enerzijds

een grondige studie van de stabiliteitsproblematiek aanbeveelt en anderzijds een beperkte bescherming; dat dat verslag niet aantoonde dat op het tijdstip waarop de bestreden handeling is uitgevaardigd, de kans bestond dat de in het project bedoelde gebouwen op korte termijn onomkeerbaar zouden verworden tot een totale bouwval, zodanig dat het kennelijk onredelijk zou zijn geweest ze gedurende twee jaar voorlopig te beschermen, de tijd die nodig is om grondig te onderzoeken of het wenselijk is ze definitief te beschermen; dat de ordonnantie van 4 maart 1993 bovendien de burgemeester niet zijn bevoegdheid ontzegt om de sloping te bevelen van gebouwen die dreigen in te storten en dat, zoals het Arbitragehof in zijn arrest nr. 46/94 van 22 juni 1994 heeft gesteld, de burgemeester met andere politiematregelen de openbare veiligheid kan waarborgen; dat het argument dat de veiligheid van de bewoners van het gebouw en van de voorbijgangers door de bescherming in het gedrang zou komen niet in aanmerking kan worden genomen; dat het eerste onderdeel van het middel niet gegrond is;

Overwegende dat de procedure tot het inwinnen van het advies van de eigenaar geregeld is in artikel 20 van de ordonnantie van 4 maart 1993; dat de eigenaar luidens die bepaling zijn opmerkingen kan doen gelden na de kennisgeving van en op basis van het besluit waarmee de procedure tot bescherming in gang wordt gezet; dat die regeling, vastgesteld bij een bepaling met kracht van wet, de eigenaar de mogelijkheid biedt zijn standpunt te doen gelden voordat de definitieve bescherming wordt uitgesproken; dat de bevoegde overheid in die omstandigheden niet verplicht is de eigenaar te horen alvorens een besluit uit te vaardigen waarmee de procedure tot bescherming in gang wordt gezet; dat het tweede onderdeel van het middel niet gegrond is;

Overwegende dat een tweede middel ontleend is "aan de schending van de artikelen 2, inz. van onderdeel 1°, b), 8 en 19 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, en voor zover nodig, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van het beginsel betreffende de inhoudelijke motivering van de bestuurshandelingen en aan machtsoverschrijding"; dat de verzoekende partijen de feitelijke overwegingen betwisten die vervat zijn in het "voorstel tot bescherming", dat als bijlage bij het bestreden besluit is gevoegd; dat ze in het eerste onderdeel aanvoeren dat uit de gezamenlijke lezing van de artikelen 2, 8 en 19 van de genoemde ordonnantie blijkt dat een besluit waarmee toestemming wordt verleend om een procedure tot bescherming in gang te zetten, moet vermelden wat het belang is dat die maatregel wettigt, en dat de overheid zich er in het onderhavige geval toe heeft bepaald te stellen dat de betrokken gebouwen een coherent geheel vormen, zonder nog andere redenen op te geven, dat ze alleen de straatgevels van die gebouwen heeft beschreven en dat de andere delen van die gebouwen niet de moeite waard zijn om te worden beschermd; dat de verzoekende partijen uit al die gegevens afleiden dat de bestreden handeling, waarmee toestemming wordt verleend om de procedure tot bescherming van alle betrokken gebouwen als één geheel in gang te zetten, niet naar behoren is gewettigd; dat de verzoekende partijen in een tweede onderdeel aanvoeren dat "de bouwdata die door de overheid in aanmerking zijn genomen, zowel door de inlichtingen verstrekt door de administratie van het kadaster, als door een onderzoek naar de eerste eigendomsrechten door notaris GYSELINCK" worden tegengesproken en dat ze van oordeel zijn dat de motivering van de bestreden handeling, wat de feiten betreft, op dat stuk onjuist is;

Overwegende, wat het eerste onderdeel betreft, dat luidens artikel 19 van de ordonnantie van 4 maart 1993 de kennisgeving van het besluit waarbij de beschermingsprocedure in gang wordt gezet de in artikel 8 genoemde vermeldingen moet bevatten, namelijk :

" 1° een korte beschrijving alsook de eventuele benaming van het goed;

2° de kadastrale aanduiding van het goed;

3° de waarde van het goed, volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1°";

dat luidens artikel 2, 1°, b), onder "als geheel" het volgende wordt verstaan : "iedere groep van onroerende goederen die een stedelijk geheel of een dorpsgeheel vormt dat voldoende samenhangend is om topografisch te worden afgebakend en merkwaardig is door zijn homogeniteit of doordat het in zijn omgeving is geïntegreerd"; dat het "voorstel tot bescherming" dat bij de bestreden handeling is gevoegd een "beknopte beschrijving" van de gebouwen bevat, waarvan de juistheid niet ter discussie staat; dat de waarde van de gebouwen erin beschreven wordt in de bewoordingen zoals weergegeven in punt 3 van het feitenrelaas; dat in het stadium van het in gang zetten van de beschermingsprocedure, die niet verward mag worden met de bescherming zelf, het bepaaldelijk het belang om de beschermingsprocedure in gang te zetten is dat gemotiveerd moet worden; dat bijgevolg in de bestreden handeling niet de kenmerken van de gebouwen moesten worden vermeld die dermate opmerkelijk zijn dat ze "de bescherming van alle gebouwen" zouden wettigen; dat het belang om de procedure tot bescherming als geheel in gang te zetten voldoende gewettigd wordt door de overweging, gebaseerd op de beschrijving van de gebouwen, dat zij een coherent architecturaal geheel vormen "[dat] op treffende wijze de klassiek-eclectische architectuur van de (Leopoldswijk illustreert)"; dat voor het overige in geen

enkel middel van het verzoekschrift wordt aangevoerd dat die grond een dwaling omtrent de feiten zou bevatten of zou voortvloeien uit een kennelijke beoordelingsfout; dat het eerste onderdeel van het middel niet gegrond is;

Overwegende, wat het tweede onderdeel betreft, dat de gegevens die de verzoekende partijen hebben aangebracht om fouten aan te klagen in de vermeldingen betreffende de bouwdatum van de gebouwen, terzake zelf tegenstrijdige en onzekere informatie bevatten; dat de uitdrukkingen "omstreeks 1866" en "opgericht na 1866" in die omstandigheden geen fouten of onnauwkeurigheden lijken te bevatten die de nietigverklaring van de beslissing om de beschermingsprocedure in gang te zetten zouden wettigen; dat, zelfs in de veronderstelling dat de data die zijn opgegeven als de bouwdata van de gebouwen niet volkomen nauwkeurig zijn, vastgesteld dient te worden dat de verzoekende partijen niet aangeven in welk opzicht die onnauwkeurigheden een weerslag zouden hebben op het belang om de beschermingsprocedure in gang te zetten; dat het tweede onderdeel van het middel niet gegrond is;

Overwegende dat een derde middel ontleend is "aan de schending van de artikelen 20, 26, 27, § 1, 3°, en 28 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, van artikel 11 van de Grondwet, dat artikel 16 van de gecoördineerde Grondwet van 17 februari 1994 is geworden, van artikel 544 van het Burgerlijk Wetboek, van het beginsel dat de rechten van verdediging in acht moeten worden genomen, en op zijn minst het beginsel "audi et alteram partem", van het beginsel van de rechtszekerheid, aan de schending van de substantiële vormvereisten en aan machtsoverschrijding"; dat de verzoekende partijen uiteenzetten "dat geen van de bestreden handelingen met de minimaal vereiste nauwkeurigheid de concrete beperkingen vaststelt die (aan

hun) eigendomsrecht worden opgelegd, maar slechts het - overigens zeer vage en onnauwkeurige - bepaalde van artikel 27, §§ 1 en 2 (van de genoemde ordonnantie)" overnemen, "terwijl een besluit waarmee een beschermingsprocedure in gang wordt gezet moet voldoen aan de substantiële vormvereiste die verband houdt met de rechten van verdediging en de bescherming van de privé-eigendom en die erin bestaat dat nauwkeurig moet worden aangegeven welke beperkingen worden opgelegd aan het eigendomsrecht, zodat enerzijds de rechtszekerheid gewaarborgd wordt en anderzijds de betrokken eigenaars hun bedenkingen en bezwaren tegen de voorgenomen bescherming met kans op slagen kunnen doen gelden, overeenkomstig artikel 20" van de genoemde ordonnantie; dat ze voorts zeggen "dat het in het onderhavige geval des te meer nodig was de concrete en specifieke beperkingen van het eigendomsrecht aan te geven, daar de gronden die aangevoerd worden ter staving van de bestreden handelingen, ondeugdelijk en onjuist zijn en geen enkele bijzondere voorwaarde voor het behoud is opgelegd"; dat ze voorts in hun memorie van wederantwoord aanvoeren dat de verplichting om te preciseren welke beperkingen worden opgelegd aan de eigendomsrechten van het betrokken goed voortvloeit uit artikel 1 van het Aanvullend protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 20 maart 1952;

Overwegende dat, in tegenstelling tot de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, waarvan artikel 12 een verplichting oplegt inzoverre het bepaalt dat in de kennisgeving van een voorstel tot bescherming "de beperkingen worden bepaald", de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed alleen bepaalt dat de bijzondere voorwaarden voor het behoud opgelegd "kunnen" worden wanneer de bescherming van een goed in het vooruitzicht

wordt gesteld; dat dat verschil verklaard kan worden doordat de ordonnantie zelf, in tegenstelling tot de wet van 7 augustus 1931, de verbodsbepalingen - en bijgevolg de beperkingen - oplegt die voortvloeien uit het in gang zetten van de beschermingsprocedure; dat artikel 27, § 1, van de genoemde ordonnantie wat dat betreft voldoende nauwkeurig is, zowel om het behoud van het goed veilig te stellen gedurende de beschermingsprocedure, als om de eigenaars te informeren over hun rechten en verplichtingen; dat het aldus aan de beoordelingsbevoegdheid van de gewestregering wordt gelaten om te bepalen of het geraden is bijzondere voorwaarden op te leggen; dat het middel bijgevolg wettelijke grondslag mist voor zover het ontleend is aan de schending van de bepalingen van de genoemde ordonnantie; dat de verzoekende partijen bovendien stellen dat de regeling die door de genoemde ordonnantie is vastgesteld en de omstandigheid dat hun geen enkele bijzondere voorwaarde voor het behoud van de gebouwen is opgelegd, in strijd zijn met bepalingen en beginselen van het internationaal en het nationaal recht, zonder evenwel aan te geven waarin de tegenstrijdigheid bestaat; dat de aangevoerde bepalingen en beginselen ertoe strekken het eigendomsrecht te waarborgen; dat niet duidelijk is in welk opzicht de ontstentenis van bijzondere voorwaarden voor het behoud afbreuk zou doen aan dat recht; dat de verzoekende partijen in dat opzicht niet gevolgd kunnen worden wanneer ze in hun laatste memorie stellen "dat het opleggen van bijzondere voorwaarden voor het behoud de verwerende partij ertoe zou hebben aangezet het algemene en absolute karakter van de verbodsbepalingen van artikel 27 van de ordonnantie van 4 maart 1993 op genuanceerde wijze toe te passen, of haar er op zijn minst toe zou hebben aangezet meteen de omvang van het te beschermen goed te beperken"; dat het genoemde artikel 27 bepaalde handelingen op absolute wijze verbiedt en andere op betrekkelijke wijze, door te

bepalen dat daarvoor een voorafgaande toestemming van de Regering vereist is; dat het op basis van eventuele bijzondere voorwaarden voor het behoud niet mogelijk zou zijn geweest de verbodsbepalingen vastgesteld in paragraaf 1 ervan "op een genuanceerde wijze toe te passen" zonder dat de duidelijke voorschriften in het genoemde artikel 27 worden geschonden; dat de verzoekende partijen voor het overige niet aanvoeren dat ze een aanvraag zouden hebben ingediend om de werkzaamheden opgesomd in paragraaf 2 van deze bepaling uit te voeren en zulks hen zou zijn geweigerd wegens het ontbreken van bijzondere voorwaarden voor het behoud; dat het middel niet gegrond is;

Beroep A. 69.968/XIII-610

Overwegende dat de verzoekende partijen de nietigverklaring vorderen van het beschermingsbesluit van 4 april 1996 "met inbegrip van de bijlagen, namelijk het advies dat op 30 november 1995 is uitgebracht door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, de beschrijving van de bestreden gebouwen en het plan waarop de gezamenlijke beschermde gebouwen en de vrijwaringszone ervan zijn afgebakend";

Overwegende dat het advies, de beschrijving en het plan waarvan de nietigverklaring wordt gevorderd als dusdanig geen handelingen zijn waartegen beroep kan worden ingesteld; dat de eventuele nietigverklaring van het beschermingsbesluit de bijlagen ervan doelloos zou maken; dat het beroep alleen ontvankelijk is voor zover het is ingesteld tegen het besluit van de Regering van 4 april 1996;

Overwegende dat een eerste middel ontleend is "aan de schending van de artikelen 18 tot 22 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het

onroerende erfgoed, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van de rechten van verdediging, van het beginsel "audi et alteram partem", van het beginsel van de rechtszekerheid en van het eigendomsrecht, zoals het onder meer is vastgelegd in artikel 1 van het Aanvullend protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 20 maart 1952, in artikel 16 van de gecoördineerde Grondwet d.d. 17 februari 1994 en in artikel 544 van het Burgerlijk Wetboek, alsook aan machtsoverschrijding; dat de verzoekende partijen uiteenzetten dat de bescherming die met de bestreden handeling tot stand wordt gebracht, gedeeltelijk is, terwijl de procedure in gang was gezet voor de bescherming van het geheel van de gebouwen; dat ze aanvoeren dat de procedure in die omstandigheden van voor af aan had moeten worden overgedaan, zoals de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen in haar advies had aanbevolen, en dat, aangezien zulks niet is geschied, zowel zijzelf als de overheden die een advies moeten uitbrengen niet de mogelijkheid hebben gehad hun opmerkingen met betrekking tot een beperkte bescherming te doen gelden; dat ze voorts stellen "dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in ieder geval, om te voldoen aan de vereisten inzake uitdrukkelijke motivering gesteld in de wet van 29 juli 1991, in haar motivering van de bestreden handeling had moeten uitleggen waarom ze op dat punt afweek van het advies van de Koninklijke Commissie"; dat ze in de memorie van wederantwoord aanvoeren dat noch het besluit tot het in gang zetten van de beschermingsprocedure, noch de bijlagen ervan een bewijs leveren van het belang om de bedaking van de gebouwen te beschermen;

Overwegende dat de verplichting om de beschermingsprocedure helemaal over te doen wanneer de

omvang van het te beschermen monument verschilt van datgene wat was bepaald op het tijdstip van het in gang zetten van de procedure, in geen van de in het middel genoemde bepalingen van de ordonnantie van 4 maart 1993 is vastgelegd; dat die verplichting afgeleid zou kunnen worden uit de aangevoerde algemene beginselen ingeval de uiteindelijke bescherming zou slaan op gebouwen of gedeelten van gebouwen waarvan de bescherming niet in het vooruitzicht was gesteld op het tijdstip van het in gang zetten van de procedure; dat zich in het onderhavige geval het omgekeerde heeft voorgedaan; dat het feit dat de bescherming is beperkt tot de onderdelen zoals die in de bestreden handeling zijn opgesomd, het gevolg is van de opmerkingen van ofwel de verzoekende partijen, ofwel de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen; dat er bijgevolg geen reden was om de procedure over te doen, aangezien iedereen naar behoren zijn opmerkingen heeft kunnen formuleren of zijn advies heeft kunnen uitbrengen; dat de beschrijving die bij de bestreden handeling is gevoegd bovendien aangeeft welke motieven de bescherming wettigen en samen met die handeling aan de verzoekende partijen ter kennis is gebracht, zodat de verplichting inzake de uitdrukkelijke motivering is vervuld; dat in de bestreden handeling alle stadia van de procedure worden vermeld; dat geen enkele wets- of verordeningsbepaling, noch enig algemeen beginsel de verwerende partij de verplichting oplegden bovendien aan te geven waarom ze zich niet aansloot bij het voorstel om de procedure over te doen; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat een tweede middel is ontleend "aan de schending van de artikelen 8, 20 en 23 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, alsook van de verplichting

(...) ervoor te zorgen dat op een doeltreffende wijze en daadwerkelijk gebruik wordt gemaakt van de adviesprocedure bestaande in het inwinnen van het advies van een expert, en aan machtsoverschrijding"; dat de verzoekende partijen uiteenzetten dat, als antwoord op hun opmerking in verband met het gevaar dat de in het vooruitzicht gestelde bescherming inhoudt, in de aanhef van de bestreden handeling slechts wordt vermeld dat "de panden, die nog gedeeltelijk bezet worden door de eigenaars, (...) geen enkel onmiddellijk instortingsgevaar (vertonen)" en slechts verwezen wordt naar het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen; dat ze aanvoeren dat wanneer de overheid beslist een beroep te doen op een expert, ze rekening moet houden met diens conclusies en in voorkomend geval moet aangeven waarom ze zich niet aansluit bij zijn advies; dat ze ook kritiek hebben op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, die volgens hen de conclusies van de door het Gewest aangewezen expert heeft verdraaid; dat ze aanvoeren "dat de bestreden handeling, door bijgevolg slechts te verwijzen naar een advies dat de conclusies van de expertiseverslagen met opzet verdraait, evenmin voldoet aan de verplichtingen inzake uitdrukkelijke motivering, opgelegd" door de genoemde bepalingen en beginselen;

Overwegende dat de opmerkingen die de verzoekende partijen hebben geformuleerd in hun brief d.d. 3 juni 1994, in de bestreden handeling worden samengevat in vijf punten, en dat op elk van die punten wordt gereageerd; dat als antwoord op de opmerking van de verzoekende partijen dat de beschermingsmaatregel niet wenselijk en zelfs gevaarlijk is, gesteld wordt dat "de panden, die nog gedeeltelijk bezet worden door de eigenaars, (...) geen enkel onmiddellijk instortingsgevaar (vertonen)"; dat de verzoekende

partijen niet betwisten dat de gebouwen op het tijdstip waarop de bestreden handeling is uitgevaardigd gedeeltelijk door hun eigenaars bewoond werden; dat die vaststelling redelijkerwijze twijfel kan doen ontstaan omtrent het dreigende instortingsgevaar; dat het anderzijds duidelijk is dat, zelfs indien in de bestreden handeling niet uitdrukkelijk melding wordt gemaakt van het verslag van de expert op wie de verwerende partij een beroep heeft gedaan, op grond van dat verslag en van het advies van de Commissie voor Monumenten en Landschappen vastgesteld is kunnen worden dat er geen onmiddellijk gevaar was voor instorting van de gebouwen; dat, wat dat betreft, noch in het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, noch in de bestreden handeling wordt voorbijgegaan aan de conclusies van expert BINARD; dat laatstgenoemde immers een duidelijk onderscheid heeft gemaakt tussen de huidige stabiliteit van de gebouwen en hun instandhouding op termijn, en heeft toegegeven dat de bescherming van de gevels in overweging kon worden genomen; dat hij er weliswaar op gewezen heeft dat het behoud ervan nieuwe, aangepaste en "wellicht erg dure" funderingswerkzaamheden zou vereisen; dat hij de kostprijs daarvan evenwel niet berekend heeft en dat de verzoekende partijen niet aantonen dat die kostprijs te hoog zou zijn in verhouding tot het belang van de beschermde elementen; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat de verzoekende partijen een derde middel ontleen "aan de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van het beginsel van inhoudelijke motivering van de bestuurshandelingen en van het redelijkheidsbeginsel, van de verplichting om de vereisten van het algemeen belang af te wegen tegen de in het geding zijnde privé-belangen, aan kennelijke dwaling omtrent de beoordeling en aan

machtsoverschrijding"; dat ze in een eerste onderdeel aanklagen dat met de bestreden handeling zonder aanvaardbare redenen is voorbijgegaan aan de conclusies van de experts en met de bestreden handeling een kennelijke beoordelingsfout is gemaakt door gebouwen te beschermen, al is het gedeeltelijk, waarvan de stabiliteit op lange termijn niet gewaarborgd is; dat ze aanvoeren dat een beschermingsmaatregel per definitie als definitief is bedoeld, zodat het feit dat er geen onmiddellijk instortingsgevaar is geen afdoende grond kan zijn voor bescherming indien de stabiliteit op lange termijn onzeker is; dat ze in het tweede onderdeel van het middel aanvoeren dat "uit de conclusies van de experts blijkt dat de werkzaamheden voor de versteviging van de gevels zeer duur zullen zijn" en daaruit afleiden dat de verwerende partij moest nagaan of, gelet op de historische en architecturale waarde van de gevels, die werkzaamheden voor het behoud van het goed naar redelijkheid konden worden opgelegd aan de eigenaars, en dat ze in de bestreden handeling uitdrukkelijk moet aangeven dat ze de belangen tegen mekaar heeft afgewogen; dat ze de argumenten van de verwerende partij weerleggen in hun memorie van wederantwoord door te stellen dat een administratieve overheid een beslissing niet wettelijk kan verantwoorden door te verwijzen naar de evolutie van de technieken voor de versteviging van gebouwen, wat een toekomstig en onzeker gegeven is; dat ze van oordeel zijn dat de verwijzing naar artikel 84 van de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw irrelevant is, aangezien artikel 21, § 1, van de ordonnantie van 4 maart 1993 een absoluut slopingsverbod oplegt; dat ze tevens van oordeel zijn dat de argumenten ontleend aan de mogelijkheid om de gebouwen van de monumentenlijst te schrappen en aan de bevoegdheid van de burgemeester om de sloping van de gebouwen te bevelen, niet ter zake dienend zijn;

Overwegende dat het middel gedeeltelijk samenvalt met het tweede middel, voor zover opnieuw de kwestie betreffende de stabiliteit van de gebouwen op lange termijn wordt aangehaald; dat uit de verslagen van de experts, en inzonderheid uit het verslag van expert BINARD, dat uitvoerig door de partijen is becommentarieerd, niet blijkt dat de gebouwen op termijn gedoemd zijn in te storten, maar alleen dat de instandhouding van die gebouwen, indien ze in de huidige staat behouden zouden blijven, "op termijn" "niet volledig gewaarborgd" kon worden; dat dat voorbehoud dat expert BINARD maakt in zijn conclusies, een voorbehoud dat overigens genuanceerd is en niet los gezien kan worden van de rest van het verslag, slaat op het specifieke geval waarbij de gebouwen die beschermd zouden worden, in hun huidige staat behouden zouden blijven; dat de gebouwen niet in hun geheel op de monumentenlijst zijn geplaatst; dat, volgens de experts, de gevels behouden kunnen worden, al was het in voorkomend geval mits aangepaste werkzaamheden worden uitgevoerd; dat het behoud van de bedaking weliswaar gekoppeld is aan het behoud van het gebinte en bijgevolg van de gebouwen, maar dat niets eraan in de weg staat dat, indien nodig, daaraan werkzaamheden worden uitgevoerd; dat de bestreden bescherming bijgevolg niet voortvloeit uit kennelijke dwaling omtrent de beoordeling en niet in strijd is met de aan zulk een maatregel inherente bedoeling om definitief te zijn; dat het eerste onderdeel van het middel niet gegrond is;

Overwegende dat, gelet op de vaststellingen gemaakt naar aanleiding van het eerste onderdeel van het middel, het tweede onderdeel zich veeleer aandient als een betwisting van de wenselijkheid van de betwiste handeling dan wel als een wettigheidskritiek en in die zin niet tot de bevoegdheid van de Raad van State behoort; dat de beschrijving gevoegd bij de bestreden

handeling het belang weergeeft van de gedeeltelijke bescherming van de gebouwen; dat de noodzaak om als gevolg van die bescherming werkzaamheden uit te voeren een hypothese is waarvan niet vaststaat dat ze zich werkelijk zal voordoen en dat niet is aangetoond dat, in voorkomend geval, de kostprijs daarvan buitensporig zou zijn, zodat in de bestreden handeling niet uitdrukkelijk behoefde te worden aangegeven dat de bescherming was afgewogen tegen de kosten die daaruit konden voortvloeien voor de eigenaars; dat het tweede onderdeel van het middel niet gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De zaken met de nrs. A.58.526/XIII-453 en A.69.968/XIII-610 worden samengevoegd.

Artikel 2.

De beroepen worden verworpen.

Artikel 3.

De kosten, bepaald op 16.000 frank, komen ten laste van elk van de verzoekende partijen ten belope van 8.000 frank.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare
terechtzitting van de XIIIe kamer, op zeven december 1900
achtennegentig door :

de HH. HANOTIAU,	kamervoorzitter,
QUERTAINMONT,	staatsraad,
Mevr. GEHLEN,	staatsraad,
Mevr. MALCORPS,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS.

M. HANOTIAU.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.